

1. תנו לחיות לחיות (ע"ר)
2. אנונימוס - עמותה לזכויות בעלי חיים

ע"י ב"כ עוה"ד יוסי וולפסון ו/או נטע יגר
ו/או לימור קרוכמל-שניידר ו/או קרין פרלשטיין
ו/או שגיב לוי
מהמחלקה המשפטית של תנו לחיות לחיות
רח' דב פרידמן 8 ת.ד. 3602, רמת-גן 52136
טל': 03-6241776; פקסי': 03-6241779
נייד (עו"ד וולפסון): 052-2598773

העותרות

- נ ג ד -

1. מנהל השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות

ע"י ב"כ עו"ד מפרקליטות המדינה
רח' צלאח א-דין 29, ירושלים 91010
טל': 02-6466590; פקסי': 02-6467011

2. דה לוי תוצרת חקלאית בע"מ
3. איילות תוצרת חקלאית בע"מ

ע"י ב"כ עו"ד אמיר רנן
רח' כנרת 5 ת.ד. 909 בני ברק 5110804
טל': 03-5788770; פקסי': 03-5788771

4. עגלי תל שיווק בקר בע"מ
5. ראשי בקר בע"מ
6. משק תמיר נהלל בע"מ
7. משק אלי לוי

ע"י ב"כ עו"ד גיל להב
רח' השילוח 4, בית מישורים, ת.ד. 6907, פתח תקווה 4934829
טל': 03-6128040; פקסי': 077-5558075

8. בקר תנובה שותפות מוגבלת רשומה מס' 550210678

ע"י ב"כ עוה"ד איתמר ענבי ו/או יונתן פרידמן
ממשרד ש. פרידמן ושות', עורכי דין
רח' סחרוב 9, ת.ד. 15065, חיפה 3508409
טל' 04-8546666; פקסי' 04-8546677

9. בית מטבחיים דבאח בע"מ
10. סאלח דבאח ובניו בע"מ
11. בקר וכבשים דבאח בע"מ

ע"י ב"כ עוה"ד גילי שפר ו/או ענת לזר
ממשרד בן ארי, פיש סבן ושות'
רח' מעלה השחרור 15, חיפה 3328439
טל': 04-8371505; פקס: 04-8370231

12. אמפ"י התאחדות מפטמים ישראלית

ע"י ב"כ עו"ד אמיר רנן
רח' כנרת 5 ת.ד. 909 בני ברק 5110804
טל': 03-5788770; פקסי': 03-5788771

המשיבים

תצהיר תשובה מטעם המשיבה 8

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 30.7.17 ומיום 4.3.18, מתכבדת המשיבה 8 ("בקר תנובה") להגיש תצהיר תשובה לעתירה.

מן הנימוקים שפורטו בתגובה המקדמית של בקר תנובה לעתירה למתן צו על-תנאי (מיום 15.3.16), ובהתייחסות מטעם בקר תנובה להודעה מעדכנת מטעם העותרות (מיום 23.1.1), ומן הנימוקים המפורטים להלן, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות על דחיית העתירה, תוך חיוב העותרות בהוצאותיה של בקר תנובה, לרבות שכ"ט עו"ד ומע"מ בגינו.

א. תמצית עמדת בקר תנובה

1. במסגרת עתירה זו מבקשות העותרות מבית המשפט הנכבד להורות למשיב 1 ("מנהל השירותים הווטרינריים") לחדול ממתן רישיונות ליבוא בעלי חיים המיועדים לשחיטה. הלכה למעשה, מבקשות העותרות מבית המשפט הנכבד להורות על הפסקת יבוא בעלי חיים המיועדים לשחיטה, המהווים את המקור העיקרי לבשר הטרי המשווק בישראל.

מדובר בעתירה קיצונית ובעלת השלכות מרחיקות לכת, הן על צרכני הבשר הטרי והן על הגופים והפרטים הקשורים לענף הבשר הטרי שמקורו ביבוא בעלי החיים (לרבות יבואנים, בעלי תחנות הסגר, בעלי משקי פיטום, בעלי משחטות ועובדיהם), שחלק גדול מהם יאבדו את פרנסתם, פשוטו כמשמעו, אם תתגשם מטרת העותרות. בפי העותרות, חלופה קיצונית זו היא "חלופה מידתית".

על היות עמדת העותרות קיצונית מלמדת העובדה שהן לא הצליחו להביא דוגמאות של מדינות אחרות האוסרות באופן מוחלט על יבוא בעלי חיים המיועדים לשחיטה.

ודוק: העותרות רשאיות להטיף ולשכנע את הציבור להימנע מאכילת בשר או להפחית את צריכתו (והן עושות כן באמצעים שונים). אך הן אינן זכאיות לצו שיאכוף את האידיאולוגיה שלהן על מי שאינם שותפים לה, ימנע השגת בשר טרי משחיטה מקומית ממי שחפץ בו ויפגע בחופש העיסוק של אלפי משפחות המתפרנסות מעיסוק בתחום, יביא לעליית מחירי הבשר הטרי ויפגע בהסכמים בינלאומיים שישראל צד להם.

2. על מנת לנסות ולזכות בסעד הקיצוני לו עתרו, בחרו העותרות להשתמש במלים בומבסטיות ולתאר תיאורים שאינם משקפים את המציאות, ולעתים - חוטאים לה. דוגמאות לנתוני אמת שהעותרים מתעלמים מהן:

2.1 אין בפי העותרות תשובה לעובדות שהציגה בקר תנובה בתגובתה המקדמית אודות תנאי ההובלה הראויים באניות המובילות בעלי חיים עבודה ואמצעי הפיקוח הנקטים בהן.

2.2 העותרות מתעלמות - ומעלימות מבית המשפט הנכבד, באופן הגובל בחוסר ניקיון כפיים - את נתוני התמותה בהובלות מאוסטרליה לישראל המתפרסמים באתר האינטרנט של השירותים הווטרינריים האוסטרלים. שיעורי התמותה של עגלים בהפלגות מאוסטרליה

לישראל עמדו על 0.22% בשנת 2015, 0.36% בשנת 2016 ו-0.14% בשנת 2017 (תמותה ממוצעת של עגל אחד מכל 700 עגלים). שיעורי התמותה של עגלים בהפלגות עבור בקר תנובה (הן מאירופה והן מאוסטרליה) עמדו על 0.21% בשנת 2016 ו-0.06% בשנת 2017 (היינו – תמותה ממוצעת של עגל אחד מתוך למעלה מ-1600 עגלים).

2.3 בישיבת הועדה המייעצת לצער בעלי חיים נמסר, בחודש יולי 2017, דיווח מנציגת משרד החקלאות אודות ביקורת שערכו נציגי המשרד באנייה שהגיעה מאוסטרליה כשעליה אלפי בעלי חיים. ממצאי הביקורת היו חיוביים ביותר, הן לגבי מצב בעלי החיים והן לגבי תנאי המחיה שלהם. בביקורת נראו בעלי החיים שהגיעו לישראל כשהם אוכלים ושותים, במצב טוב, "מאד חיוניים". ממצאים אלה עומדים בניגוד מוחלט לתיאורים אותם הציגו העותרות, אשר עשו להן מנהג ליטול "דוגמאות קצה" (שאינן בהכרח קשורות לישראל, או למשיבות לעתירה) ולתאר על בסיסן תמונה השונה לחלוטין מזו האמיתית.

העתק העמודים הרלבנטיים מתוך פרוטוקול ישיבת הועדה המייעצת מיום 18.7.2017 מצורף לתצהיר תשובה זה כנספח "1".

בכל הכבוד, מי שמבקש סעד מבית המשפט הגבוה לצדק, במיוחד סעד שמשמעותו פגיעה בזכויות יסוד של מיליוני צרכני בשר טרי בישראל וגדיעת מטה לחמם של העוסקים בענף שלם במשק הישראלי, נדרש לספק בסיס עובדתי איתן ואמין לטענותיו. העותרות לא עמדו בנטל זה.

3. כפי שנאמר בתגובת מנהל השירותים הווטרינריים, מהחלטותיו של בית המשפט הנכבד מהימים 1.2.2017 ו-30.7.2017 ניתן ללמוד כי אין בכוונתו להיעתר לסעד הקיצוני אותו ביקשו העותרים - הפסקת היבוא של בעלי חיים לישראל. מה גם שמדובר בסעד העומד בסתירה חזיתית לגישת המחוקק, אשר התקין דברי חקיקה המתייחסים באופן מפורש ליבוא בעלי חיים לישראל. לעניות דעת בקר תנובה, די בכך כדי להביא לדחיית העתירה. בית המשפט אינו אמור "לנסח מחדש" עבור עותר את הסעד, מקום בו בחר העותר בסעד קיצוני ובלתי מידתי.

מעבר לכך: כפי שעולה מתצהיר התשובה של מנהל השירותים הווטרינריים, ננקטו - וננקטים - שורה של צעדים במטרה לצמצם את הפגיעה ברווחת בעלי החיים המובלים לישראל:

3.1 הוקמה ועדה מייעצת לצער בעלי חיים, אשר קיימה דיונים והגישה המלצות לצמצום צער בעלי חיים בעת הובלתם בדרך הים;

3.2 בעקבות תיקון מס' 10 לחוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים), התשנ"ד-1994 ("חוק צער בעלי חיים"), שנתקבל בדצמבר 2015, על שר החקלאות (בהתייעצות עם שרי האוצר והכלכלה) להתקין תקנות חדשות להסדרת תנאים והגבלות ליבוא וייצוא בעלי חיים;

3.3 הופצו טיוטות תקנות שמטרתן לצמצם הפגיעה ברווחת בעלי החיים במהלך הובלתם, גידולם ושחיטתם - (תקנות מחלות בעלי חיים (יבוא בעל-חיים) (תיקון), התשע"ו-2016; תקנות צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים) (גידול עגלים והחזקתם לצרכים חקלאיים),

התשע"ו-2016; תקנות צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים) (החזקת בהמות בבתי מטבחיים), התשע"ו-2016);

3.4 בחודש נובמבר 2016 פרסם משרד החקלאות נוהל מעודכן ושמו: "צער בהמות במהלך ההובלה והשחיטה - הפיקוח הווטרינרי בבית מטבחיים ובבית נחירה לצורך מזעור צער בהמות" ("נוהל הפיקוח הווטרינרי"). מדובר בנוהל מקיף המתייחס לעבודות הרופא הווטרינרי המפקח בבית מטבחיים ובבית נחירה, אשר מטרתו להפחית צער בעלי החיים;

3.5 ביום 7.1.2018 הוצאו "הוראות השירותים הווטרינריים בנושא רווחת בעלי חיים בהובלה ימית ואווירית של בקר וצאן" ("הוראות השירותים הווטרינריים"). מדובר בהוראות שמהוות חלק מתנאי הרישיון ליבוא בעלי חיים לישראל.

4. לצד זאת, נקט מנהל השירותים הווטרינריים בצעדים לעידוד יבוא בשר מצונן (ראה סעיפים 80-86 בתצהיר התשובה מטעמו), צעדים שהובילו להגדלה משמעותית בכמויות הבשר המצונן המיובאות לישראל, ובהם: הגדלת מכסת היבוא בפטור ממכס, הוזלת תעריף המכס והארכת תוקף חיי המדף של הבשר המצונן. כזכור, זו הדרך עליה המליצו העותרות בעתירה.

5. ובאשר לבקר תנובה - כבר בתגובתה המקדמית לעתירה עמדת בקר תנובה על נתוני האמת בנוגע לתנאי ההובלה הראויים של בעלי החיים המיובאים על ידיה בדרך הים ועל הצעדים בהם היא נוקטת על מנת לדאוג לרווחתם של בעלי החיים בדרכם לישראל. מעבר לכך - בקר תנובה מיישמת נוהל הפיקוח הווטרינרי ואת הוראות השירותים הווטרינריים מרגע החלתם.

6. **לסיכום:** שלל נימוקים מחייבים דחיית העתירה: הסעד הקיצוני המבוקש בעתירה, שהענקתו כרוכה בפגיעה בזכויות יסוד של צרכני הבשר הטרי ובחופש העיסוק של גורמים רבים; הבסיס העובדתי הרעוע שהונח על ידי העותרים ונתוני האמת - השונים בתכלית - לגבי ההובלות לישראל בכלל, וההובלות עבור בקר תנובה בפרט; שרשרת הצעדים שנקטו וננקטים, הן על ידי מנהל השירותים הווטרינריים והן על ידי בקר תנובה, במטרה לצמצם את הפגיעה ברווחתם של בעלי החיים. לכך יש להוסיף את הנימוקים שהובאו בתצהיר התשובה של מנהל השירותים הווטרינריים, לרבות לענין הפגיעה בהסכמי סחר חוץ של המדינה אם יוטלו הגבלות על יבוא בעלי חיים לישראל.

7. על מנת שלא לחזור על טענות שהובאו בתגובות שכבר הוגשו לבית המשפט הנכבד, כמו גם על הטענות שהועלו בתצהיר התשובה של מנהל השירותים הווטרינריים ובתצהיר התשובה של המשיבים 2-7 ו-12, שהוגשו במועד מוקדם יותר - בקר תנובה מצטרפת לטענות אלה ככל שהן עולות בקנה אחד עם טענותיה המפורטות להלן. לאור זאת, הטיעון בתצהיר תשובה זה יהיה על דרך הקיצור.

ב. העובדות הרלבנטיות הנוגעות לבקר תנובה

8. בקר תנובה מפעילה משחטה באיזור בית שאן. לצורך זה מייבאת בקר תנובה בעלי חיים מהו"ל. בנוסף, רוכשת בקר תנובה בעלי חיים לשחיטה מגופים מקומיים, המייבאים אותם לישראל. בפועל, כ-85% משחיטת הבקר במשחטה מקורה בבעלי חיים מיובאים.
9. באשר ליבוא בעלי חיים על ידי בקר תנובה עצמה (להבדיל מרכישתם על ידי בקר תנובה לאחר שיובאו על ידי יבואני בקר אחרים): בקר תנובה מייבאת בעלי חיים מאוסטרליה ומאירופה.
10. **בכל הנוגע ליבוא בעלי חיים מאוסטרליה** - בהתאם לתנאי הרכישה של בעלי החיים, תנאי הובלתם מצויים באחריות היצואן האוסטרלי וכפופים לדרישות הרגולטוריות של הרשויות באוסטרליה. הובלת הבקר מאוסטרליה נעשית באמצעות אניות מיוחדות (המשמשות "רפת צפה"). היצואן חייב - הן לפי דרישות הרשויות באוסטרליה והן בהתאם להתחייבותו כלפי בקר תנובה - לקיים את הדרישות הרגולטוריות הנוגעות להובלת הבקר, לרבות לגבי הצפיפות על האניה בעת הובלתם לישראל. **במשך זמן המסע הימי נמצא על גבי האנייה רופא ווטרינרי**, שתפקידו לדאוג ולטפל בהיבטים בריאותיים של בעלי החיים. כמו כן נמצא על האניה "סטוקמן", שאחראי לטפל בצרכיהם של בעלי החיים. בהתאם לדרישות הרשויות האוסטרליות, מועברים דיווחים יומיים מהאנייה לשירותים הווטרינריים האוסטרליים בנוגע למצבם של בעלי החיים.
11. **באשר לבעלי חיים המיובאים ממדינות אירופה** - גם במקרים אלה מיובאים בעלי החיים באניות מיוחדות ("רפת צפה"), המותאמות לצרכיהם. משך ההפלגה אינו עולה על ימים ספורים. בהפלגות אלה נמצא על גבי האנייה "סטוקמן" שתפקידו לטפל בצרכי בעלי החיים. הצפיפות המירבית של בעלי החיים בהפלגות אלה נקבעת עפ"י הנחיות הרשויות במדינות המוצא, ובקר תנובה פועלת על פיהן.
12. בעתירה נטענו טענות לגבי שיעורי התמותה הגבוהים יחסית של בעלי חיים בעת הובלתם לישראל. שיעורי התמותה **בפועל** במהלך ההפלגות לישראל של עגלים שיובאו על ידי בקר תנובה הינו נמוך ביותר: 0.21% בשנת 2016 ו-0.06% בשנת 2017.
13. עוד יצויין כי השירותים הווטרינריים באוסטרליה עורכים מעקב אחר שיעורי התמותה בכל משלוח שמקורו באוסטרליה. באתר האינטרנט של השירותים הווטרינריים האוסטרליים ניתן למצוא דיווחים לגבי שיעורי תמותה אלה.¹ כך לדוגמא, במהלך שנת 2015 עמד שיעור התמותה הממוצע של עגלים בהפלגות לישראל על 0.22%, בשנת 2016 על 0.36% ובשנת 2017 על 0.14% (נתונים אלה מתייחסים לסך המשלוחים מאוסטרליה לישראל, לרבות משלוחים שאינם מיוצאים עבור בקר תנובה).

כאמור, מדובר בשיעור תמותה נמוך, בניגוד לרושם העלול להיווצר מהנטען בעתירה.

¹ <http://www.agriculture.gov.au/export/controlled-goods/live-animals/live-animal-export-statistics/reports-to-parliament>

14. כל אנייה המובילה בעלי חיים נבדקת עם הגעתה לנמל היעד בישראל על ידי נציג מנהל השירותים הווטרינריים. הנציג בודק את מסמכי המשלוח, בוחן את מצבם של בעלי החיים באנייה ומקבל דיווח מנציגי האנייה בנוגע למסע, לרבות בנוגע לשיעורי התמותה וסיבת המוות. רק לאחר אישורו של הנציג, משוחררים בעלי החיים מן האנייה.

15. כאמור לעיל, ביום 7.1.2018 הוצאו הוראות חדשות של השירותים הווטרינריים המהוות חלק מהרישיון ליבוא בעלי חיים לשחיטה. מרגע החלתן, בקר תנובה מיישמת אותן. העתק הוראות השירותים הווטרינריים מצורף לתצהיר תשובה זה **כנספח "2"**.

ג. מהות העתירה מנוגדת לכוונתו הבסיסית של המחוקק

16. אין חולק שהמחוקק התיר לייבא בעלי חיים לישראל, בין היתר לצרכי מאכל. הסמכות למתן רישיון לייבא בעלי חיים לישראל הוענקה למנהל השירותים הווטרינריים במסגרת תקנות מחלות בעלי חיים (יבוא בעלי-חיים), התשל"ד-1974 ("תקנות יבוא בעלי-חיים"), שהותקנו מכח פקודת מחלות בעלי חיים [נוסח חדש], התשמ"ה-1985. וכך קובעת תקנה 2(א) לתקנות יבוא בעלי-חיים:

י"א ייבא אדם בעלי-חיים אלא לפי רשיון בכתב מאת המנהל ובהתאם לתנאי הרישיון"

משמע: המחוקק קבע כי יבוא בעלי חיים לישראל מותר ואף הסדיר מנגנון למתן רישיונות יבוא.

17. מגמה דומה עולה גם מתיקון מס' 10 לחוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים), התשנ"ד-1994 ("חוק צער בעלי חיים"). במסגרת תיקון זה הוענקה לשר החקלאות (בהתייעצות עם שר האוצר ושר הכלכלה) הסמכות להתקין תקנות חדשות להסדרת "תנאים והגבלות לייבוא וייצוא בעלי חיים". אילו התכוון המחוקק לא להתיר יבוא בעלי חיים לישראל, לא היה טורח לחוקק דבר חקיקה כזה. עצם חקיקתו מלמדת על בחירתו המודעת של המחוקק להתיר יבוא בעלי החיים.

18. כפי שעולה מתצהיר התשובה של מנהל השירותים הווטרינריים לעתירה, גם הממשלה סבורה כי כוונת המחוקק היא לאפשר יבוא בעלי חיים. בהחלטת הממשלה מס' 1584 מיום 4.5.14 נקבע כי שר האוצר יודיע על הוראת שעה בה יינתן פטור על מכס בגין יבוא עגלים. הוראת שעה כזו הותקנה ביום 26.5.14. בהתאם להחלטת הממשלה האמורה, וכפי שעולה מתשובת המדינה, טרם התקנת הוראת השעה השמיעו נציגי העותרות את עמדתם ביחס אליה בפני נציגי שר האוצר, ועמדתם נדחתה.

19. לסיכום ענין זה: העותרות, אשר מבקשות במסגרת העתירה מבית המשפט הנכבד להורות למנהל השירותים הווטרינריים לחדול ממתן רישיונות ליבוא בעלי חיים לשחיטה, מבקשות לסכל את הגשמת כוונת המחוקק ולשכנע את בית המשפט הנכבד להוציא צו המאין את הוראות הדין המתירות את היבוא. יעדן האמיתי של העותרות הינו ביטולם בעקיפין, באמצעות העתירה, של חיקוקים, מבלי לציין זאת באופן מפורש. מדובר בפרקטיקה פסולה, אשר נועדה "להצניע" את הסעד האמיתי המבוקש, כדי להימנע מהנטל הכבד המוטל על מי שמבקש לבטל דבר חקיקה.

ד. ההשלכות חסרות התקדים של קבלת הסעד הקיצוני המבוקש בעתירה

20. לעניין זה התייחסו כל המשיבים בתגובותיהם המקדמיות לעתירה למתן צו על-תנאי וכן המשיבים שכבר הגישו תצהירי תשובה לעתירה. על מנת שלא להאריך, נזכיר את עיקרי התוצאות ההרסניות של קבלת הסעד הקיצוני המבוקש בעתירה.
21. **ראשית, לא ניתן** לספק את הביקוש לבשר טרי באמצעות השוק המקומי לגידול בקר וצאן וכן באמצעות יבוא בשר מצונן. משכך, קבלת העתירה - שמשמעה איסור על יבוא בעלי חיים לשחיטה - תפגע פגיעה קשה ביכולתם של צרכנים לצרוך בשר בקר וצאן טרי, שהינו מצרך מזון בסיסי, תעלה את מחירו של הבשר הטרי (הגבוה ממילא) ותפגע בתחרות בתחום זה.
22. **שנית**, הפסקת יבוא בעלי חיים לשחיטה תוביל לפגיעה בחופש העיסוק של כל חוליה בשרשרת היבוא, הטיפול והייצור של בשר טרי שמקורו בבעלי חיים מיובאים. בין אלה שייפגעו מאיסור זה ניתן למנות יבואני בעלי חיים, בעלי תחנות הסגר, בעלי משקי פיטום, בעלי משחטות, אטלזים ואלפים רבים של עובדים ובעלי מקצוע המועסקים בתחום ובעסקים הקשורים אליו.
- הדברים נכונים באופן ספציפי לבקר תנובה. מפעל החברה, המצוי בעמק בית שאן, ונבנה לפני כ-14 שנים בהשקעה של למעלה מ-100 מיליון ₪, **מפרנס מאות משפחות מתושבי הפריפריה**, הרחוקה מן המרכז העסקי של המדינה. כ-85% משחיטת הבקר במפעל מקורה בבעלי חיים מיובאים, ולפיכך - קבלת הסעד הקיצוני המבוקש בעתירה תגזור את גורלם של כל המועסקים במפעל, **שכן המשמעות היא שהמפעל יסגור את שעריו**.

ה. היתרונות הגלומים בשחיטה מקומית

23. לגידול, פיטום ושחיטת בקר בישראל יתרונות רבים. הבעיה היא שלא ניתן לספק את הביקוש לבשר טרי שמקורו בבעלי חיים שנולדו בישראל בלבד. הסיבות לכך פורטו בתשובות משיבים אחרים לעתירה ולפיכך לא נחזור עליהן.
- יבוא בעלי החיים לישראל ושחיטתם באופן מקומי מאפשרים השגת אותם יתרונות הגלומים בשחיטה מקומית של בעלי חיים שמקורם בישראל, תוך "עקיפת" המחסור בבעלי חיים שכאלה מגידול מקומי. מעבר ליתרונות עליהם עמדנו בפרק הקודם, קיימים יתרונות נוספים, ובהם:
24. **ראשית**, יבוא בעלי החיים מאפשר להתגבר על בעיות באספקת בשר טרי מחוץ לארץ, שיכולות להיגרם מסיבות שונות. דוגמאות לבעיות שכאלה הן:
- (א) **איסור על שחיטה כשרה בחלק ממדינות אירופה** (למשל: שבדיה, נורבגיה, דנמרק, לטביה, שוויץ).² במאמר מוסגר נציין כי בחודש פברואר 2018 פורסם כי **בפולין - שהינה אחד המקורות הבולטים לבשר מצונן המיובא לישראל - הוגשה הצעת חוק המכוונת**

² ראה: **שחיטה כשרה באירופה - תמונת מצב** (מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 25.3.2012) -

לאסור על שחיטה כשרה ולהטיל מגבלות על יצוא בשר כשר. ניתן לזהות מגמה זו גם במדינות נוספות. ככל שיותר מדינות יאסרו על שחיטה כשרה בתחומן, יצטמצמו המקורות ליבוא בשר טרי כשר.

(ב) **מחלות** - מפעם לפעם ישנן התפרצויות של מחלות ומגיפות שונות של בעלי חיים במדינות בחו"ל.

25. **שנית**, יבוא בעלי החיים מאפשר פיקוח ווטרינרי בישראל על בעלי החיים בתקופה עד שחיתתם. מטבע הדברים, פיקוח ברמה כזו איננו מתאפשר כשמדובר בבשר שנשחט מחוץ לישראל ומגיע ארוז (מצונן או קפוא).

ו. לחילופין: האיזון הראוי בין הזכויות והערכים המתנגשים ומילות סיכום

26. במצב בו פועלים בחלל המשפט הרלבנטי מספר אינטרסים מנוגדים, מצווה בית המשפט הנכבד לערוך איזון ביניהם (בג"ץ 9232/01 "נח" ההתאחדות הישראלית של הארגונים להגנת בעלי חיים נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד נו(6) 212, 247-248 (2003)).

הטלת איסור כולל על יבוא בעלי חיים לשחיטה משמעו פגיעה חמורה בצרכנים רבים המבקשים לצרוך בשר טרי, ופגיעה בחופש העיסוק של כל חוליה בשרשרת היבוא, הטיפול והייצור של בשר טרי שמקורו בבעלי חיים מיובאים. מדובר בפגיעה חמורה בזכויות המעוגנות בחוק יסוד חופש העיסוק ובחוק יסוד כבוד האדם וחירותו. זכויות אלה נמצאות בדרגה נורמטיבית גבוהה מאשר זכויות בעלי החיים לרווחה.

27. לעניין זה ישנה השלכה על מבחן האיזון שיש לאמץ לענייננו. ככלל, נהוג להבחין בין "איזון אנכי" ל"איזון אופקי". באיזון "אנכי", מדובר בהתנגשות בין שני ערכים שאינם שווי מעמד. במצב דברים זה, ידו של ערך אחד על העליונה. עליונות זו משתכללת כאשר ישנה הסתברות לפגיעה בערך העדיף. להבדיל, באיזון ה"אופקי" שני הערכים המתנגשים הם שווי מעמד ובמסגרת נוסחת האיזון יש לבחון את מידת הוויתור של כל אחת מהזכויות (לעניין ההבחנה בין איזון אנכי לאיזון אופקי - ראה בג"ץ 2481/93 דיין נ' ניצב יהודה וילק, מפקד מחוז ירושלים, פ"ד מח(2) 456, 474-476 (1994)).

28. בענייננו, זכויות צרכני הבשר הטרי והזכות לחופש העיסוק של מי שנמנים על שרשרת היבוא, הטיפול והייצור של בשר טרי שמקורו ביבוא עדיפות על זכותם של בעלי חיים לרווחה. עדיפות זו משתקפת בבירור מהוראות החוק: ראשית, מכך שעסקינן בזכויות שמקורן בחוקי יסוד בעוד שזכות בעלי החיים לרווחה מעוגנת בחוק "רגיל"; שנית, מכך שהחוק מתיר במפורש יבוא בעלי חיים. אשר על כן, מבחן האיזון הראוי בנסיבות אלה הוא מבחן האיזון ה"אנכי".

29. התוצאה היא שיש לתת עדיפות לזכויות שידן על העליונה. ככל שתינתן עדיפות לרווחת בעלי החיים וייאסר על מנהל השירותים הוטרינריים לנפק רישיונות ליבוא בעלי חיים לשחיטה, תיפגענה זכותם - העדיפה - של צרכני הבשר הטרי וייפגע חופש העיסוק של כל העוסקים בתחום זה.

30. **לסיכום**, קבלת הסעד הקיצוני המבוקש בעתירה יגרור מחסור חמור בבשר טרי איכותי, שהינו מצרך מזון בסיסי; יפגע בחופש העיסוק של ענף שלם במשק ויקפח פרנסתן של אלפי משפחות, בעיקר מהפריפריה; ויפגע בהסכמי סחר בינלאומיים שישראל צד להם.

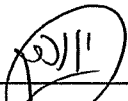
לכך יש להוסיף את הבסיס הקלוש עליו מבוססת העתירה ואת שלל הצעדים שנקטו על מנת לשפר את תנאי ההובלה של בעלי החיים לישראל.

כל אלה מחייבים לדחות את העתירה.

31. לאור כל האמור לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד לדחות את העתירה תוך חיוב העותרות בהוצאות בקר תנובה.

32. מצורף תצהירו של מר לירון סלמי, אחראי על אגף הבקר בבקר תנובה.

חיפה, 7 במאי 2018.

יונתן פרידמן, עו"ד

איתמר ענבי, עו"ד

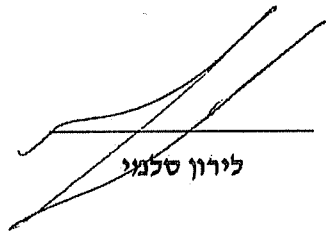
ש. פרידמן ושות', עו"ד

ב"כ בקר תנובה

תצהיר

אני הח"מ, לירון סלמי, נושא ת.ז. מס' 031815541, לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת וכי אם לא אעשה כן אהיה צפוי לעונשים הקבועים לכך בחוק, מצהיר בזה כדלקמן:

1. שמי ומספר תעודת הזהות שלי הם כמצוין לעיל.
2. אני משמש כאחראי על אגף הבקר בבקר תנובה שותפות מוגבלת (להלן: "בקר תנובה").
3. אני נותן תצהירי זה בתמיכה לתצהיר התשובה של בקר תנובה לעתירה בבג"ץ 7622/15 (להלן: "תצהיר התשובה").
4. העובדות המפורטות בסעיפים 1-3, 5, 8-15 ו-21-25 לתצהיר התשובה הן נכונות לפי מיטב ידיעתי ואמונתי.
5. זה שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי זה אמת.

לירון סלמי

אני הח"מ, יונתן פרידמן, עו"ד מאנדרי סחרוב 9 חיפה, מאשר כי מר לירון סלמי, המוכר לי באופן אישי, הצהיר וחתם היום 7 לחודש מאי שנת 2018 על התצהיר הנ"ל לאחר שהוזהר על ידי כאמור בגוף התצהיר הנ"ל בהתאם לסעיף 15 לפקודת הראיות (נוסח חדש) תשל"א-1971.

יונתן פרידמן, עו"ד
מ.ר. 64257
מגדל (1) בית אב 1, חיפה 31905
טל: 04-8546666

64257

יונתן פרידמן, עו"ד

מס' רשיון

נספח "1"

העמודים הרלבנטיים מתוך
פרוטוקול ישיבת הועדה
המייעצת מיום 18.7.2017

<u>ישיבת וועדה מייעצת לתחום צער בעלי חיים</u>	1
<u>חברי וועדה בעלי מינוי משתתפים:</u>	2
ד"ר אמיר שטיינמן - יו"ר הוועדה - נציג האקדמיה בהמלצת	3
השר	4
ד"ר שלמה גראזי - משרד החקלאות - שירותים וטרינריים	5
ד"ר דגנית בן דב - משרד החקלאות - שירותים וטרינריים	6
סנ"צ אבי ששון - המשרד לביטחון פנים ומשטרת ישראל	7
גלי דוידסון - המשרד להגנת הסביבה	8
ד"ר בועז שחם - נציג אקדמיה, מינוי השר להגנת הסביבה	9
עו"ד יוסי וולפסון - נציג ארגונים למען בעלי חיים, מינוי השר	10
להגנת הסביבה	11
דפנה דעואל - נציגת ארגונים למען בעלי חיים, מינוי השר	12
להגנת הסביבה	13
עו"ד הגר סלקטר - משרד המשפטים	14
רו"ח צחי חמדני - המשרד לשירותי דת	15
שרון סיני - משרד הפנים	16
פרץ שורק - נציג התאחדות מגדלי הבקר בישראל,	17
מינוי שר החקלאות ופיתוח הכפר	18

מדינת ישראל - משרד החקלאות - מרכז וטרינרי
ישיבה מיום 18.7.2017

- 1 ד"ר דפנה ססלר - משרד הבריאות
- 2 ד"ר יצחק סמינה - הסתדרות הרופאים הווטרינרים בישראל
- 3 ד"ר אבי צרפתי - ארגון הרופאים הווטרינרים ברשויות מקומיות
- 4 חברי וועדה בעלי מינוי שלא השתתפו:
- 5 ד"ר חאמד פארס - משרד החקלאות – שירותים ווטרינריים
- 6 עלי בינג - משרד האוצר
- 7 יאיר שירן - משרד הכלכלה
- 8 ד"ר רפי שחף - ארגון הרופאים הווטרינרים לחיות בית בישראל.
- 9 משתתפים ללא זכות הצבעה:
- 10 ד"ר אילת שמואלי - משרד החקלאות – שירותים ווטרינריים,
- 11 מרכזת הוועדה
- 12 עו"ד אודליה אסולין-דגני - משרד החקלאות- לשכה משפטית
- 13 פרוטוקול
- 14 ד"ר א. שטיינמן, יו"ר: בוקר טוב. אני שמח, אנחנו בבירור חוקים לפגישה
- 15 הקודמת. אז אני שמח שכל מי שיכול היה להגיע, הגיע.
- 16 אנחנו רוצים להתחיל עם הנושא של הפרוטוקול. איילת
- 17 תציג את העניין. מהישיבה הזאת יש לנו תמלול מלא, כמו
- 18 שאתם רואים. אבל לגבי הפעם הקודמת, אילת תציג לנו.

מדינת ישראל - משרד החקלאות - מרכז וטרינרי
ישיבה מיום 18.7.2017

- 1 ד"ר א. שמואלי: נשלח לכולם סיכום ישיבה. אני סיכמתי בעצם את הדעות
2 שעלו, את הרעיונות שעלו, אבל בגלל שחשוב שיהיה
3 פרוטוקול מסודר, ושכל אחד בעצם יאמר את הדברים בשם
4 אומרו, אני מאוד אודה לכם אם תוכלו לעיין בקצרה, ושכל
5 אחד יאמר את מה שהוא אמר, את מה שהוא העלה, בדיון.
6 אני חושבת שהתוצאה המוסכמת על כולנו. רק פשוט שכל
7 אחד יאמר את ההתייחסות שלו בנושא.
- 8 ד"ר ד. בן דב: אני חושבת שאולי כדאי קודם להגיד כמה משפטים על
9 הנושא של הפרוטוקול באופן כללי.
- 10 ד"ר א. שמואלי: כן. בעיקרון הוועדה המייעצת שאנחנו שמדברים בה, היא
11 וועדה ציבורית, וועדה פומבית. הפרוטוקולים יפורסמו
12 לציבור. יכולים להיות מפורסמים ונגישים לציבור. בהחלטה
13 יש בעצם סעיף שאומר שצריך להתנהל פרוטוקול מתומלל,
14 בו בעצם מפרטים מה כל אחד אמר ומי אמר.
- 15 ד"ר ד. בן דב: ושיהיה זמין ופתוח לציבור.
- 16 עו"ד סלקטר: ההחלטה קובעת שצריך לפרסם את הפרוטוקול.
- 17 ד"ר א. שמואלי: אנחנו בעיקרון, גם נעבוד על כך שזה יהיה חלק מהאתר.
18 ואז כל מי שיוכל להיכנס מי שרוצה יכול להיכנס לאתר.
19 תעברו בקצרה וכל אחד יוכל לומר בעניין של ההנשרה(?)
20 הצפויה ומתרנגולות מטילות את מה שהוא העלה.
- 21 עו"ד סלקטר: בקשר לזה, אם כבר נידונו ויש המלצות של הוועדה.

מדינת ישראל - משרד החקלאות - מרכז וטרינרי
 ישיבה מיום 18.7.2017

- 1 ד"ר א. שמואלי: נכון. נכון. הבקשה הייתה שאני בעיקרון סיכמתי את הרעיונות שעלו. אבל לא רשמתי מה כל אחד אמר בדיוק. 2
- 3 ד"ר ד. בן דב: לא היה פרוטוקול מסודר בפגישה הקודמת. אז לנסות לשחזר את הדיון בקצרה, במשפט וחצי, שכל אחד יגיד את הדברים העקרוניים שהוא אמר פעם קודמת. 5
- 6 (מדברים ביחד)
- 7 עו"ד סלקטר: זה צריך פשוט לשחזר דיון של איזה שעה וחצי, נראה לי אם דיברנו פה על הנשרה, והיו כאן אורחים. יכולת של שחזור של דיון של שעה וחצי, 9
- 10 ד"ר א. שטיינמן, יו"ר: הגר, זו לא הבקשה. נשלח א' לכולם נשלח סיכום של הישיבה. אל קיבלנו עליהם הערות. הכוונה היא טיפה לעבות את ההערות. אפשר לעשות את זה באימייל אבל אז אתם צריכים להתחייב לענות לאימיילים, כי זה לא יעזור שאיילת תשלח ואף אחד לא יגיב לה. כל הרעיון זה טיפה לעבות את זה, במסגרת המגבלות. לא היה לנו תמלול, אני מסכים איתך, אמרתי את זה כבר. אנחנו לא הולכים לשחזר את הדיון. זה היה 4 שעות, אנחנו לא יכולים לחזור על הכל. אבל לפחות שכל אחד יגיב על מה שנכתב לו בסיכום 18
- 19 עו"ד סלקטר: על סעיף ד' אתם רוצים?
- 20 ד"ר א. שמואלי: כן.

מדינת ישראל - משרד החקלאות - מרכז וטרינרי
ישיבה מיום 18.7.2017

- 1 ד"ר א. שטיינמן, יו"ר: אם יש למישהו משהו שחשוב לו שיכנס, אז בואו נוסיף את
2 המשפט הזה. ואז נתקדם, כי חבל שנשב כל הישיבה
3 הזאת.
- 4 ד"ר ש. גראזי: אמיר, אני מציע, כמו שאמרת, שאנשים לא הגיבו ואיילת
5 הייתה צריכה לשלוח תזכורות. אני מציע שבסופו של המייל
6 יהיה כתוב הערות עד לתאריך זה וזה. במידה ולא
7 תתקבלנה
- 8 ד"ר א. שמואלי: זה היה כתוב.
- 9 ד"ר ש. גראזי: בסדר, אז אני אומר: במידה ולא תתקבלנה הערות, יראו
10 בפרוטוקול הזה כאילו הוסכם. אי אפשר לרדוף אחרי
11 אנשים כל הזמן. לא אילת ולא אף אחד.
- 12 דוברת: לא. אבל שלמה, עכשיו זה לא ישנה. זה משנה רק לגבי
13 הפרוטוקול הקודם.
- 14 ד"ר ש. גראזי: אבל יש דברים שאתה רוצה לקבל הערות על נושאים
15 מסוימים או דברים מסוימים.
- 16 דפנה דעואל: אני רוצה לשאול למה בהמלצות לא נכנס הנושא של פיקוח
17 על מחירים? מה ההבדל בין הנדון ובין ההמלצות. לא
18 המלצנו? כי אני חושבת שזה נקודה מאוד מאוד חשובה כדי
19 לסגור את הכל וגם להחזיק את ההנשרה, גם לעשות מסע
20 הסברה של "הגודל לא קובע" אבל גם פיקוח על מחירים,
21 כולל ביצי חופש.

מדינת ישראל - משרד החקלאות - מרכז וטרינרי
ישיבה מיום 18.7.2017

- 1 דוברת: דרך אגב, יש נציגה של אוצר? נציג, נציגה? עוד לא מונה?
- 2 ד"ר א. שטיינמן, יו"ר: דפנה, לא הצלחנו. אמרנו שאנחנו
- 3 ד"ר א. שמואלי: עד כמה שאנחנו יודעים לא יצא מינוי לשירה. היה דיבור על
- 4 זה שהיא מחליפה את עלי, אבל למיטב ידיעתנו לא היה
- 5 מינוי.
- 6 ד"ר א. שטיינמן, יו"ר: מכיוון שאנחנו מתומללים, אנחנו צריכים לנסות לדבר אחד
- 7 אחרי השני, אבל ברור שהעלו את הנקודה הזאת ואמרנו
- 8 שאין לנו מספיק אינפורמציה ואנחנו לא יכולים להיכנס לזה.
- 9 בטח לא בהחלטה בדקה האחרונה שהנושא הזה עלה. זה
- 10 מה שהוחלט.
- 11 (ניתוק החשמל)
- 12 ד"ר א. שמואלי: אז אנחנו מסכמים שאני ממתינה להערות, במידה ויש.
- 13 ד"ר א. שטיינמן, יו"ר: אני חושב שצריך לשלוח עוד פעם, היום לשלוח את המייל
- 14 הזה עוד פעם, הסיכום, ואם יש למישהו הערה ספציפית
- 15 לעבות את מה שהוא רוצה שיכנס לפרוטוקול, אז שיוסיף.
- 16 ואם לא, נשלח את זה כמו שזה.
- 17 ד"ר ש. גראזי: אבל תגדיר זמן, אמיר.
- 18 ד"ר א. שטיינמן, יו"ר: איילת באימייל, במשך היום,
- 19 ד"ר א. שמואלי: שבוע.
- 20 ד"ר א. שטיינמן, יו"ר: בסדר? ועוד פעם, אם יש למישהו משהו שיתווסף, אז
- 21 שיתווסף. אנחנו מתקדמים?

מדינת ישראל - משרד החקלאות - מרכז וטרינרי
 ישיבה מיום 18.7.2017

- 1 ד"ר א. שמואלי: כן. אז אנחנו נדבר היום על הנושא של יבוא המקנה.
 2 החומר נשלח לכם לפני הישיבה הקודמת, ואם אתם רוצים
 3 להעלות נקודות שהועלו ואתם לא זוכרים או רוצים לראות
 4 שוב, אז יש אותם בעצם השאלה היא פתוחה. כלומר הנושא
 5 הוא פתוח לכל הדעות שקיימות.
- 6 עו"ד סלקטר: בעיקרון, בסוף הישיבה האחרונה נאמר שיוצגו כל מיני
 7 נתונים סותרים, ואז נדמה לי שדיברנו על זה שמשרד
 8 החקלאות, הרגולטור שמפקח, הגורם שעל פניו אמור להיות
 9 ניטרלי, יציגו אולי את הנתונים שידועים לו, נגיד מספר
 10 פרטים שמתים בסוף הפלגות, יש כאן נתונים במצג. אבל
 11 אולי
- 12 ד"ר ד. בן דב: נשלח קובץ. עם החומרים נשלח קובץ. קובץ אקסל.
- 13 עו"ד י. וולפסון: אפשר להגיד שנתוני התמותה הם רק אינדיקציה אחת
 14 לדברים ונדמה לי שהחומרים שהוצגו וכולל הפערים שהם
 15 מובנים, ברור שמישהו, יש לו פרספקטיבה מסוימת ומי
 16 שרגולטור יש לו פרספקטיבה מסוימת ומי שעומד בנמל יש
 17 לו פרספקטיבה אחרת. וחוקרים בתחום רווחת בעלי חיים
 18 יש להם פרספקטיבה אחרת, אבל אני חושב שהתמונה
 19 הכללית מספיקה בשביל להגיד שוב, בעתיד, שבכל אחת
 20 מהפרספקטיבות האלה, יש מקום לפעול לזה שבעלי החיים
 21 ישחטו כמה שיותר קרוב למקום הגידול שלהם ולהמיר את
 22 הסחר בבעלי חיים, חיים, בסחר בבשר. אני חושב שזה די
 23 common sense כצעד ראשון. רמת הרזולוציה שאנחנו

מדינת ישראל - משרד החקלאות - מרכז וטרינרי
 ישיבה מיום 18.7.2017

- 1 צריכים להיכנס אליה פה בהמלצה, אני חושב שלא חייבים
- 2 להיכנס לרזולוציות מאוד מאוד מוקפדות, בפורום כזה.
- 3 ד"ר א. שמואלי: דרך אגב, אני רוצה להתייחס למה שאתה (הכוונה לד"ר
- 4 אבי צרפתי) העלית, בעניין של הביקור של האוניה, אז אני
- 5 דיברתי עם רן דה לוי, כי הוא יבואן שהביע את הסכמתו
- 6 שיעלו על האוניה שלו. עקב נסיבות שונות זה לא כל כך
- 7 צלח. אז אני מתנצלת על כך. אבל, אודליה כאן יושבת וכן
- 8 הגיעה אוניה דווקא לא של ערן, של יבואן אחר, ובגלל זה
- 9 היה לי חשוב שהיא תהיה כאן. שהיא כן תאמר את רשמיה
- 10 לא כרופאה וטרינרית, וגם תציג את הנושא מהבחינה
- 11 המשפטית שעוסקים בה היום.
- 12 עו"ד א. אסולין-דגני: אז ככה: לפני כשבועיים, ביקרנו וביקשנו לערוך ביקור על
- 13 ספינה שהגיעה מאוסטרליה לנמל אילת.
- 14 ד"ר א. שטיינמן, יו"ר: מי זה ביקשנו?
- 15 עו"ד א. אסולין-דגני: ביקשנו זה נציגי לשכה משפטית. ביקשנו לערוך סיור
- 16 מקצועי, כדי גם להכיר את הנושא, בגלל שהנושא הוא מאוד
- 17 רגיש. מדובר, קיימת עתירה בנושא, שאני מניחה שאתם
- 18 יודעים עליה. כאשר בעצם החלטנו שסיור מקצועי מאוד
- 19 חשוב שייקחו בו חלק חברי הלשכה המשפטית, על אף שלא
- 20 כולם מלווים את הנושא הזה. אני מלווה את הנושא הזה,
- 21 בתור מי שמיעצת לשירותים הווטרינריים בתחומים שונים
- 22 בין היתר בתחום של יבוא ויצוא בעלי חיים. בעצם הגענו
- 23 מספר נציגים מהלשכה המשפטית לאילת, במטרה גם

מדינת ישראל - משרד החקלאות - מרכז וטרינרי
ישיבה מיום 18.7.2017

- 1 לצפות בספינה כזאת שמגיעים אליה ראשי בקר וצאן. וגם
- 2 ביקור בתחנת הסגר, במקום ההסגר בצופר, שנמצא בדרך
- 3 לאילת.
- 4 לאחר שקיבלנו את ההסכמה המיוחדת גם ממנכ"ל הנמל
- 5 וגם מהיבואן עצמו, לעלות לספינה, דבר שבמזל באמת קרה
- 6 מספר ימים קודם. כי זה היה ממש תכנון מהרגע להרגע,
- 7 מה שכאן אני מבינה שמנסים לעשות מראש. וטוב שכך.
- 8 בעצם עלינו על ספינה כזאת, לאחר שהצטיידנו בביגוד
- 9 מתאים וכל מה שצריך לשים. צריך ללבוש חליפה וגם לשים
- 10 מגנים לרגליים, הכל בכדי למנוע העברת מזיקים ומחלות
- 11 וכל מה שצריך, גם עם מה שמגיע.
- 12 קודם כל דבר ראשון מה שראינו, ראינו ספינה שהיא בעצם
- 13 2-3 קומות. הסיפונים פתוחים. רואים את בעלי החיים – מי
- 14 שנמצא על הרציף רואה את בעלי החיים שנמצאים למעלה.
- 15 כשאנחנו הגענו, ראינו אותם אוכלים. ז"א ניתן להם מזון.
- 16 עלינו למעלה, לרציף העליון. ראינו חלק מהמקומות שכבר
- 17 פינו כי כבר התחילה הפריקה.
- 18 דוברת: את מדברת על סיפון?
- 19 עו"ד א. אסולין-דגני: סיפון. סליחה. רציף של הנמל וסיפון של האוניה. בעצם
- 20 עלינו לסיפון העליון, שחלקו כבר היה מפונה מבעלי חיים
- 21 וחלקו עדיין עם בעלי חיים. ראינו שמה עגלים. התרשמנו,
- 22 אני לפחות, התרשמתי שהמצב של העגלים הוא מצב טוב.
- 23 וזה אחרי מסע מאוסטרליה, של ימים ארוכים. בעלי החיים

מדינת ישראל - משרד החקלאות - מרכז וטרינרי
 ישיבה מיום 18.7.2017

1 אכלו, נראה שיש ביניהם קשר – לא ראיתי בעלי חיים
 2 רובצים במקום. ראיתי גם צאן בסיפון התחתון. חלקו מיועד
 3 לרשות הפלשתינית וחלקו לישראל. גם שם ניכר שבעלי
 4 החיים מאוד חיוניים.

5 אחר כך צפינו בפריקה עצמה. הפריקה היא למשאית שיש
 6 בה שתי קומות. אחרי שקודם כל ממלאים את הקומה
 7 העליונה, אחר כך את הקומה התחתונה. מה שנראה זה,
 8 ראיתי שהכל מתנהל כשורה. בעלי החיים ראיתי פריקה של
 9 צאן. נכנסים לתוך ה- יורדים בכבש, ונכנסים לתוך
 10 המשאית. אחר כך ראינו את המשאית הזאת כשהיא נוסעת
 11 לכיוון צופר. יום למחרת הגענו לצופר כדי לראות את אותם
 12 בעלי החיים שנפרקו, הפריקה נמשכה כל הלילה למעשה.
 13 ז"א גם בשעות שאנחנו הגענו. אנחנו הגענו בשעות אחר
 14 הצהרים. והפריקה התחילה עוד קודם. נמשכה למעשה כל
 15 הלילה. כל הזמן ראינו תנועה של משאיות מכיוון אילת
 16 לכיוון הנמל. למחרת ראינו כשאנחנו נסענו לצופר ליווינו
 17 מספר משאיות כאלה שחלפנו על פניהם בדרך. כשנכנסנו
 18 למקום ההסגר, ראינו כניסה של משאית לתוך המקום.
 19 ראינו במכלאות עגלים שהגיעו יום קודם והגיעו למקום
 20 ההסגר. מה שאני ראיתי וגם ככה הוסבר לי על ידי הרופא
 21 הווטרינר הממשלתי, שמפקח על המקום. ראיתי עגלים
 22 שאחד מנסה לעלות על השני. ז"א, הוסבר לנו שזה גם
 23 משחק ביניהם. הם נראו כמו שאמרתי, נראו בסדר גמור גם

מדינת ישראל - משרד החקלאות - מרכז וטרינרי
ישיבה מיום 18.7.2017

1 במשקל, ז"א נראו ממש, לא נראו במצוקה. אחר כך ראינו
2 פריקה של צאן לתוך המכלאה שנמצאת שם.

3 מה שראינו, זה שבמהלך הפריקה ירדו כל הצאן. היה לפי
4 מה שאנחנו ראינו, בהובלה מת טלה אחד. כששאלנו לאן
5 מפנים אותו, הוסבר לנו שיש מכולה של פ- שבעצם אוספים
6 אותם לשם ויש הסכם עם רשות הטבע והגנים בנושא הזה,
7 להאכלת חיות בר. לטורפים.

8 זהו. בעצם ראינו גם צאן שהגיע קודם וכבר נמצא בתוך
9 המכלאות. הכל נראה תקין. וזה טוב, בלי להמעיט חלילה
10 במסע שעוברים במשך כל הימים האלה, אבל מהמצב שאני
11 התרשמתי, מהמצב של בעלי החיים, כפי שהם הגיעו לנמל
12 ולמקום ההסגר, לא התרשמתי שיש מצוקה של בעלי חיים
13 או יש איזה שהוא סימני מצוקה, רביצה או איזה שהיא
14 ירידה במשקל, אגב גם סימנים של לכלוך על הגוף,
15 התבוססות בצואה או דברים כאלה, לא ראיתי דברים כאלה.
16 בצרכים שלהם.

17 גם הוסבר לנו, שמבחינת המזג אוויר שהם מגיעים אליו
18 מהאזור באוסטרליה, הם מגיעים מאזור מאוד חם ואילת גם
19 מאוד חמה. אנחנו בקושי שרדנו שם. אנחנו עצמנו, בקושי
20 שרדנו במזג אוויר הזה, אבל העגלים והכבשים נראו שזה
21 המזג אוויר שהם רגילים אליו. והם לא סבלו וסופק להם
22 מזון ומים.

מדינת ישראל - משרד החקלאות - מרכז וטרינרי
 ישיבה מיום 18.7.2017

1 זאת ההתרשמות שלי. זהו. אני נמצאת כאן כי אני מלווה
 2 את הנושא, כמו שאמרתי. אני גם מלווה את העתירה
 3 שהוגשה בנושא. אני רוצה לעדכן את הוועדה, שאנחנו גם
 4 לפי מה שהגבנו לבית המשפט, לבג"צ לאחרונה, הודענו
 5 שאנחנו מתכוונים, שהשירותים הווטרינריים מתכוונים
 6 להכניס לתוך הרישיונות יבוא, תנאים להובלה שאם
 7 היבואנים לא יעמדו בהם, הם מכוח פקודת מחלות בעלי
 8 חיים, הרישיונות היבוא מוצאים מכוח פקודת מחלות בעלי
 9 חיים ותקנות מחלות בעלי חיים, יבוא.

10 מי שלא יעמוד בתנאים האלה, וכשרופא ווטרינר עולה
 11 לספינה ובדוק, יבדוק את התנאים ויראה שהיו הפרות
 12 ושבעלי החיים הגיעו שלא לפי התנאים, ז"א גם הספינה לא
 13 עומדת בתנאים וגם בעלי החיים לא הגיעו לפי איך שהם
 14 נראים, לא הגיעו בתנאים האלה, יוכל להתחיל בהליכי
 15 אכיפה וקנסות. כאשר יהיה יבואן שיפר יותר ממספר
 16 פעמים סביר, תלוי בגודל העבירות שהוא עבר עליהם, מה
 17 שנקרא "התנאים שהופרו", אז גם יוגש נגדו כתב אישום.
 18 כמובן לא יקבל יותר רישיונות יבוא.

19 זוהי המטרה אליה אנחנו מכוונים.

20 בנוסף לזה, אני לא יודעת אם יש פה נציג, אבל גם נפגשנו
 21 עם נציגים של מספר יבואנים שהביעו נכונות להכנסת
 22 התנאים האלה, כשבעצם הם טענו שממילא התנאים האלה
 23 מוצבים להם במסגרת היצוא. ז"א מצד היצואנים והם

מדינת ישראל - משרד החקלאות - מרכז וטרינרי
ישיבה מיום 18.7.2017

- 1 צריכים לפעול לפיהם גם באירופה וגם באוסטרליה והם
2 מפוקחים עליהם אפילו עד השלב שבעלי החיים מגיעים
3 לבתי המטבחים.
- 4 זה הכיוון שלנו נכון להיום ללכת עליו. אני מניחה שישמעו
5 פה עוד אנשים אחרים שבעניין הזה, והיה חשוב לי לשתף
6 אתכם בכך.
- 7 ד"ר י. סמינה.: רציתי לשאול האם בכל התהליך הזה, מאוסטרליה עד
8 סופם, יובא לידי אנשי מקצוע איתם נפגשתם ודיברתם
9 איתם. מיהם אנשי המקצוע?
- 10 עו"ד א. אסולין-דגני: כן. קודם כל נפגשנו עם רופא וטרינר אוסטרלי, של
11 הספינה. על הספינה היו 4 רופאים וטרינרים אוסטרליים
12 ואנחנו נפגשנו עם האחראי עליהם. הוא סיפר לנו שהוא
13 מלווה את המסע. ברגע שהם מגיעים לישראל, הוא חוזר.
14 הספינה חוזרת לאוסטרליה. הוא חוזר לא דרך הספינה.
15 והוא זה שמדווח לרופא הווטרינר הממשלתי, ז"א של
16 השירותים הווטרינריים לגבי מה עבר על בעלי החיים
17 במסע. האם הייתה תמותה. איזה סימנים, אם היו סימנים
18 מחשידים, גם עם מחלות, גם למצוקה כלשהי של בעלי
19 חיים, כמה מתו על הספינה. אגב שאלתי אותו שאלה מאוד
20 מאוד שעניינה אותי, בגלל שהשתתפתי בדיונים בכנסת,
21 שהיו בנושא. ואמירות שהיו, שזורקים את בעלי החיים לים,
22 את הגוויות לים, אז שאלתי אותו מה אתם עושים עם
23 פגרים? עם גוויות של בעלי חיים שמתים במהלך המסע.

מדינת ישראל - משרד החקלאות - מרכז וטרינרי
 ישיבה מיום 18.7.2017

1 הוא אמר שיש להם על הספינה, זה נקרא grainer שזה
 2 פשוט מכניסים את הפגרים לשם וזה עושה תהליך של כמו
 3 תהליך של קומפוסט, שהספינה חוזרת חזרה לאוסטרליה,
 4 פורקים את זה שם ומשתמשים שם בזה, לכל מיני תהליכים
 5 של דישון, שמותרים. הוא אמר לי: בשום מצב אנחנו לא
 6 זורקים גוויות לים. זה אסור לנו לפי כל החוקים
 7 הבינלאומיים של הסביבה, אסור לעשות את זה.
 8 זהו. אז זה הדברים, פגשנו כמובן את הרופא הווטרינר
 9 הממשלתי, שתיאר לנו את כל התהליך ומה הוא בודק. גם
 10 פגשנו אותו אחר כך. הוא גם זה שליווה אותנו בתחנת
 11 ההסגר בצופר.
 12 דיברנו עם מנכ"ל נמל אילת, שאמר לנו, עוד שאלה ששאלנו
 13 אותו, שהיא מאוד חשובה לנו, זה הנושא של הפריקה של
 14 בעלי החיים. הקדימות. בנמל אילת, הוא הסביר לנו שיש
 15 שלושה סוגים של מטענים עיקריים שמגיעים לשם. יש את
 16 הפוספטים, יש את המכוניות ויש את בעלי החיים. הוא אמר
 17 שמבחינת, כשהוא יודע מראש שצריכה להגיע ספינה, הוא
 18 מפנה את כל הרציף. אין מצב שתהיה ספינה אחת של
 19 משהו אחר שתקדם. דבר ראשון קולטים את בעלי החיים
 20 ומקבלים אותם. הוא עצמו אישית מלווה את הנושא. הוא
 21 הסביר גם שהם רואים חשיבות בנושא, בגלל שבעבר בעלי
 22 החיים היו מגיעים דרך נמל עקבה והיו עם זה הרבה בעיות,
 23 כולל בעיות של צער בעלי חיים. לכן היה חשוב שזה יהיה
 24 דווקא בנמל אילת, ולא שבעלי החיים יעברו דרך נמל ירדני.

מדינת ישראל - משרד החקלאות - מרכז וטרינרי
 ישיבה מיום 18.7.2017

- 1 היום הנמל שם את הדגש על הדברים האלה. אמרתי לו
- 2 ששמעתי שבנמלים אחרים, זה לא כך. הוא הסביר
- 3 שלהבדיל נמל, זה היתרון של נמל אילת, להבדיל מנמל
- 4 אשדוד או נמל חיפה, שהפניות שם היא פחותה לעומת
- 5 באילת. שם יש הרבה יותר מטענים ויותר ספינות שמגיעות.
- 6 לכן יכול להיות ששם קשה להם יותר לבצע את זה.
- 7 אני יודעת שהשר הוציא הוראה מפורשת, גם למנהל
- 8 שירותים ווטרינריים, לכל מנהלי הנמלים וכמובן לשר
- 9 התחבורה, וביקש מהם לתת קדימות לנושא של פריקת
- 10 בעלי חיים בנמלים.
- 11 אני חושב שמאוד מרשים לשמוע את ההתרשמויות עו"ד י. וולפסון:
- 12 האישיות של אודליה, מביקור מתוכנן בספינה. היו שם כמה
- 13 דברים חדשים, כמו שאוסטרליה מוכנה לקבל חזרה בעלי
- 14 חיים גופות של בעלי חיים שמתו על ספינות. אני חושב
- 15 שכל הדברים האלה, כמה שהם מנסים להרדים את
- 16 התחושה המצפונית שלנו אחרי העובדות ששמענו בפעם
- 17 הקודמת והתמונות שראינו בפעם הקודמת.
- 18 ד"ר ש. גראזי: לא הייתי אומר עובדות. מה שהוצג לנו.
- 19 עו"ד י. וולפסון: מה שהוצג והוצג,
- 20 ד"ר ש. גראזי: אנחנו חלוקים על העובדות.
- 21 עו"ד י. וולפסון: אובייקטיבית וחוות דעת של וועדות בכל העולם, הוועדה
- 22 המייעצת של האיחוד האירופי לנושא רווחת בעלי חיים

נספח "2"

הוראות השירותים הווטרנריים

משרד החקלאות ופיתוח הכפר

השרותים הווטרינריים ובריאות המקנה, בית-דגן

כ' טבת, תשע"ח
7 ינואר, 2018

הוראות השרותים הווטרינריים בנושא רווחת בעלי חיים בהובלה ימית ואווירית של בקר וצאן:

1. הגדרות

- אמצעי הובלה – כלי שיט וכלי טיס ;
- ארץ (מדינת) מוצא – המקום בו הועמסו בעלי החיים על כלי ההובלה ;
- בעלי חיים – בקר וצאן ;
- בקר – לרבות עגלים ;
- מלווה – אדם האחראי לרווחת בעלי החיים המתלווה אליהם במהלך ההובלה הימית, בעל ידע והכשרה בטיפול בהם, לפי סוגם ;
- נמל יבוא – כהגדרתו בתקנות מחלות בעלי חיים (יבוא בעלי חיים), תשל"ד-1974 ;
- נסיעה – פעולת ההובלה הכוללת מנמל המוצא ועד לנמל היבוא בישראל ;
- עגלים – בקר עד גיל 6 חודשים ;
- צאן – כבשים ועיזים ;

2. תנאים כלליים

2.1 אמצעי ההובלה והמתקנים שלהם יתוכננו, ייבנו, יתוחזקו ויפעלו כדלקמן :

- (א) באופן שימנע פגיעה או סבל, תוך שמירה על בטיחות בעלי החיים ;
- (ב) באופן שיספק הגנה לבעלי החיים מפני תנאי מזג אוויר קשים, טמפרטורות קיצוניות ושינויים חריגים במזג האוויר ;
- (ג) יעברו ניקוי וחיטוי ;
- (ד) באופן שימנע מבעלי החיים לברוח או ליפול החוצה, ויהיו מסוגלים לעמוד בטלטולי הנסיעה ;
- (ה) באופן שאיכות האוויר וכמותו ישמרו ויתאימו לסוג בעלי החיים המובלים ;
- (ו) באופן שיספק גישה לבעלי החיים על מנת לאפשר בדיקה וטיפול ;
- (ז) הרצפה תהיה בנויה או מרופדת באופן המונע החלקה ;
- (ח) הרצפה תהיה בנויה באופן הממזער דליפת שתן או צואה ;
- (ט) התאורה תהא מספקת לצורך בדיקה וטיפול בבעלי החיים במהלך ההובלה.

משרד החקלאות ופיתוח הכפר

השרותים הווטרינריים ובריאות המקנה, בית-דגן

2.2 יש לדאוג למספיק שטח בתוך התאים של בעלי החיים ובכל המפלסים שלהם, כך שיהיה אוורור נאות מעל לבעלי החיים כאשר הם עומדים בתנוחתם הטבעית, מבלי למנוע בשום אופן את תנועתם הטבעית.

2.3 על דופנות התאים להיות חזקות מספיק כדי לשאת את משקל בעלי החיים. המחיצות יתוכננו במטרה לאפשר הפעלה מהירה וקלה.

2.4 טלאים השוקלים פחות מ-20 ק"ג ועגלים בני פחות משישה חודשים יקבלו מצע מתאים או חומר מקביל שיבטיח את נוחותם בהתאם לסוגם, מספרם, זמן הנסיעה ומזג האוויר. חומר המצע צריך לספק ספיגה הולמת של שתן וצואה.

2.5 כלי השיט יאושר ע"י הרשות המוסמכת בארץ המוצא ואם ארץ המוצא היא חברה באיחוד האירופי – ע"י הרשות המרכזית שלה או של מדינה חברה אחרת לביצוע בדיקות של רווחת בעלי חיים או כל גוף שהוסמך על ידה;

2.6 הובלת בעלי חיים בכלי שיט תלווה ע"י מלווה מטעם היבואן;

2.7 בעלי חיים שנפצעו או חלו במהלך ההובלה הימית יופרדו מיתר בעלי החיים ויוגש להם טיפול ראשוני בהקדם האפשרי. במקרה הצורך, תבוצע המתת חסד באופן שלא יגרום לבעל החיים סבל מיותר.

2.8 בכלי השיט יהיו אמצעי המתה מתאימים לסוג בעלי החיים יהיו זמינים למלווה או לאדם אחר, שצריכים להיות בעלי המיומנות הנדרשת על מנת לבצע מטרה זו בצורה הומנית ויעילה.

אמצעי המתה כאמור, יהיו זמינים לרופא וטרינר מטעם היבואן בעת הפריקה מאמצעי ההובלה בנמל היבוא.

2.9 רופא וטרינר מטעם היבואן יהיה זמין למתן טיפול רפואי מידי לבעלי החיים בעת פריקתם מאמצעי ההובלה בנמל היבוא.

2.10 על היבואן להכין תכנית חירום לשם הספקת טיפול, הזנה והשקיה נאותים לבעלי החיים במקרה של תקלה במערכות האוטומטיות של כלי השיט.

כמו כן, על היבואן להכין כחלק מתוכנית ניהול סיכונים בשיט, תכנית חירום לכל אחד ממקרי החירום הבאים:

א. תקלה מכאנית בכלי השיט.

ב. מחסור במזון ו/או במים במהלך השיט.

ג. התפרצות מחלה במהלך השיט.

ד. מזג אוויר קיצוני במהלך השיט.

ה. כל מניעה אחרת לקלוט את בעלי החיים בישראל.

על היבואן להציג את תכנית החירום בכל עת שיידרש ע"י השירותים הווטרינריים בישראל.

3. תנאים נוספים עבור הובלה אווירית

3.1 יש להוביל את בעלי החיים בתיבות, כלובים או תאים התואמים את סוג בעלי החיים, העומדים בתקנות בעלי החיים של ארגון חברות התעופה הבינלאומי (יאטי"א)¹ כמפורט להלן:

3.1.1 בעלי החיים יובלו רק בתנאים שבהם ניתן לשמור על איכות האוויר, הטמפרטורה והלחץ בטווח הולם במהלך כל הטיסה, תוך התחשבות בסוג בעלי החיים.

3.1.2 פעולות ההעמסה של בעלי החיים לכלי הטיס ופריקתם ממנו, יתואמו באופן שיצמצם את משך ההמתנה של בעלי החיים.

3.1.3 תנאים עבור הובלה בתיבות

3.1.3.1.1 על התיבות שבהן מובלים בעלי החיים לשאת סימון ברור ובולט המציין את נוכחותם של בעלי החיים וכן סימן המציין את צידה העליון של התיבה.

3.1.3.2 במהלך ההובלה והטיפול, על התיבות לעמוד תמיד ישר ויש למזער טלטולים וזעזועים. יש לעגן את התיבות כדי למנוע תזוזה עקב תנועת כלי הטיס.

3.1.3.3 על תיבות השוקלות יותר מ-50 ק"ג להיות מצוידות במספר הולם של נקודות עיגון המתוכננות, ממוקמות ופועלות כראוי כך שיאפשרו עיגון יציב בכלי הטיס שעליו יועמסו. התיבות יעוגנו לכלי הטיס לפני תחילת הטיסה כדי למנוע תזוזה עקב תנועת כלי הטיס.

3.1.3.4 בכלי טיס שבו מוצבות תיבות אחת על גבי השנייה, יש לוודא שדופנות התיבות חזקות מספיק כדי לאפשר עמידתן במשקל התיבות שמעל.

3.1.3.5 התיבות יהיו קשיחות ועמידות מפני פגיעה ע"י מטען אחר ויהיו בנויות באופן שימנע יציאה של בעלי חיים מהן.

3.1.3.6 התיבות לא יהיו בנויות או מטופלות בחומרים רעילים.

3.1.3.7 התיבות יתאימו להחזקת בעלי החיים בתוכן לאורך כל זמן ההובלה ולהגנה עליהם מפני כניסה של גורמים לא מאושרים.

3.1.3.8 דלתות התיבות יהיו בנויות כך שתימנע פתיחתן האקראית.

3.1.3.9 התיבות יהיו בנויות באופן שימנע פגיעה עצמית של בעלי החיים וכל דפנותיהן תהיינה חלקות או מעוגלות.

3.1.3.10 לא יהיו בתיבות חפצים חדים, כגון מסמרים, העלולים לפצוע את בעלי החיים.

משרד החקלאות ופיתוח הכפר

השרותים הוטרינריים ובריאות המקנה, בית-דגן

3.1.3.11 התיבות תהיינה נקיות ומנוקזות מנוזלים ומהפרשות של בעלי החיים. ככל שנעשה שימוש חוזר בתיבות, יש לחטא אותן ביסודיות קודם לכן.

3.1.3.12 התיבות תהיינה מצוידות בדפנות שגובהן מספיק כדי למנוע יציאת הפרשות בעלי החיים מתוך התיבה.

3.1.3.13 יש לספק לבעלי החיים בתיבות מצע סופג המתאים לסוג בעלי החיים. אין להשתמש בקש אלא אם מקורו בישראל.

3.1.3.14 חלקן התחתון של התיבות יהיה מצויד במסילות מתאימות להרמה באמצעות מלגזה.

3.1.3.15 חלקן העליון של התיבות יהיה מחורץ או מכוסה ברשת.

3.1.3.16 רצפת התיבות תהיה בנויה מחומר המונע החלקה של בעלי החיים.

3.1.3.17 התקני חציצה בין התיבות יהיו בנויים באופן שימנע מהתיבות לזוז ולחסום את פתחי אוורור.

3.1.3.18 גובה התיבה יהיה לפחות 10 ס"מ מעל קצה הקרניים או הראש של צאן או מעל המותניים או הכתפיים של בקר במשקל של עד 90 ק"ג ו-20 ס"מ מעל המותניים או הכתפיים של בקר מעל 90 ק"ג.

3.1.4 טבלת צפיפות של בקר וצאן לפי משקל:

סוג בעל החיים	משקל בק"ג	מספר בעלי חיים לתיבה (2.34) (מטר X 3.08 מטר)	מרחב לבעל חיים (מטר מרובע)
בקר	50	31	0.23
	70	25	0.28
	80	24	0.30
	90	22	0.32
	100	20	0.34
	120	18	0.4
	150	16	0.45
	200	14	0.51
	300	8	0.84
	500	5	1.27
	600	5/4	1.45
	700	4	1.63

צאן	משקל בק"ג	מספר בעלי חיים לתיבה (2.34) (מטר X 3.08 מטר)	מרחב לבעל חיים (מטר מרובע)
	25	42	0.17
	35	37	0.19
	45	32	0.22
	55	28	0.25
	65	23	0.31
	70	20	0.36

משרד החקלאות ופיתוח הכפר

השרותים הוטרינריים ובריאות המקנה, בית-זגן

3.1.5 אורור

- 3.1.5.1 על התיבות להיות מאוררות לפחות מארבעה צדדים, כך שמירב האורור יהיה מחלקן העליון של התיבות.
- 3.1.5.2 על פתחי האורור להיות קטנים מספיק על מנת שלא יתפסו בהם איברי בעלי החיים.
- 3.1.5.3 השטח המצטבר של פתחי האורור לא יפחת מ-20% משטח רצפת התיבה עבור בקר ומ-40% עבור צאן.
- 3.1.5.4 בחלקן התחתון של דפנות התיבה יהיו פתחי אורור שיאפשרו יציאה של גזים רעילים, כמו פחמן דו-חמצני.
- 3.1.5.5 בזמן העמסת בעלי החיים לכלי הטיס יש לעשות שימוש ביחידות מיזוג האוויר מתאימות וככל שאלו אינן זמינות, יש לפתוח את כל הדלתות.

4. אופן ביצוע ההובלה

4.1 מתקנים והליכים

- מתקנים עבור העמסה ופריקה, לרבות הרצפה שלהם, יתוכננו, ייבנו, יתוחזקו ויופעלו כדלקמן:
- 4.1.1 באופן שימנע פגיעה וסבל וימזער לחץ ומצוקה במהלך הזזת בעלי החיים, וכן ישמור על בטיחות בעלי החיים.
- 4.1.2 משטחים לא יהיו חלקים ויסופקו מחיצות צדיות כדי למנוע בריחת בעלי החיים.
- 4.1.3 יעברו ניקוי וחיטוי.
- 4.1.4 הרמפות לא יהיו בזווית תלולה יותר מ-20 מעלות, כלומר 36.4% במאוזן, עבור עגלים ובזווית של 26 מעלות ו-34 דקות, כלומר 50% במאוזן, עבור כבשים ובקר שאינם עגלים. כאשר זווית השיפוע תלולה יותר מ-10 מעלות, כלומר 17.6% במאוזן, הרמפות יהיו מצוידות במערכת, כגון לוחות דריכה, שתאפשר לבעלי החיים לעלות או לרדת ללא סכנות או קשיים;
- 4.1.5 על משטחי הרמה או קומות עליונות להכיל מעקות בטיחות כדי למנוע מבעלי החיים ליפול או לברוח במהלך ביצוע ההעמסה או הפריקה.
- 4.1.6 בכלי טייס יש למקם סחורות המובלות ביחד עם בעלי חיים כך שלא יגרמו לפגיעה, סבל או מצוקה לבעלי החיים.
- 4.1.7 יש לספק תאורה הולמת במהלך ההעמסה והפריקה.
- 4.1.8 כאשר תיבות שבתוכן נמצאים בעלי החיים ממוקמות זו על גבי זו בתוך כלי הטייס, יש לנקוט באמצעי הזהירות הבאים:
- 4.1.8.1 למנוע נזילה של שתן וצואה על בעלי החיים הממוקמים בתחתית;
- 4.1.8.2 לוודא את יציבות התיבות;
- 4.1.8.3 לוודא שאין חסימה של זרימת אוויר.

4.2 טיפול בבעלי החיים

4.2.1 אסור:

- 4.2.1.1 להכות או לבעוט בבעלי החיים;
- 4.2.1.2 להפעיל לחץ על חלק גוף רגיש במיוחד בדרך שתגרום לכאב או סבל מיותרים;
- 4.2.1.3 להניף באוויר את בעלי החיים עצמם בעזרת אמצעים מכניים, אלא אם הדבר נדרש לשם מניעת פגיעה בבעל החיים עצמו או בבעלי חיים אחרים;
- 4.2.1.4 להרים או לגרור את בעלי החיים מהראש, האוזניים, הקרניים, הרגליים, הזנב או הצמר, או לנהוג בהם בדרך שתגרום לכאב או סבל מיותרים;
- 4.2.1.5 להשתמש במקלות או כל מכשיר אחר בעל קצוות מחודדים;
- 4.2.1.6 לחסום בידועין בעל חיים בזמן שהוא מובל דרך כל אזור שבו נוהגים את בעלי החיים.
- 4.2.2 יש להימנע ככל האפשר משימוש במאיץ חשמלי בכל מקרה, יש להשתמש במכשירים אלה רק עבור ראשי בקר בוגרים המסרבים לזוז, ורק כאשר יש להם מספיק מקום כדי לצעוד קדימה. הזרם החשמלי לא יימשך יותר משניה אחת, יינתן במרווחים נאותים ורק בשרירי פלג הגוף האחורי. אין להשתמש שוב ושוב בזרם חשמלי אם בעל החיים אינו מגיב לגירוי.
- 4.2.3 אין לקשור בעלי חיים בקרניים; בנוסף אף או לקשור את הרגליים זו לזו. אין לשים זמם על עגלים.
- 4.2.4 כאשר יש צורך לקשור את בעלי החיים, החבלים, האפסרים או כל אמצעי קשירה אחר צריכים:
 - 4.2.4.1 להיות חזקים דיים כדי לא להיקרע במהלך תנאי הובלה רגילים;
 - 4.2.4.2 לאפשר לבעלי החיים לשכב, לאכול ולשתות, במקרה הצורך;
 - 4.2.4.3 להיות עשויים כך שימנעו סכנה של חנק או פגיעה, ובאופן שיאפשר שחרור מהיר של בעלי החיים.

4.3 הפרדה

4.3.1 יש להעביר ולהוביל בעלי חיים בהפרדה במקרים הבאים:

- 4.3.1.1 בעלי חיים ממינים שונים;
- 4.3.1.2 בעלי חיים שונים משמעותית בגודל או גיל;
- 4.3.1.3 נקבות וזכרים בוגרים מינית;
- 4.3.1.4 בעלי חיים עם קרניים ובעלי חיים ללא קרניים;
- 4.3.1.5 בעלי חיים עוינים זה לזה;
- 4.3.1.6 בעלי חיים קשורים ובעלי חיים שאינם קשורים;

משרד החקלאות ופיתוח הכפר

השרותים הווטרינריים ובריאות המקנה, בית-דגן

4.3.2 נקודות 4.3.1.1, 4.3.1.2, 4.3.1.4 לעיל אינן רלוונטיות עבור בעלי חיים שגדלו בקבוצות מתאימות, שרגילים זה לזה, כאשר הפרדה תגרום למצוקה או כאשר נקבות מלוות בצאצאים התלויים בהן.

5. במהלך ההובלה

5.1 יש לדאוג לאוורור מספק על מנת להבטיח עמידה בכל צרכי בעלי החיים, תוך הבאה בחשבון של מספר וסוג בעלי החיים המובלים ותנאי מזג האוויר הצפויים במהלך הנסיעה. יש לאחסן תיבות בכלי טיס בדרך שלא תחסום את האוורור.

5.2 במהלך הובלה בכלי שיט יש להציע לבעלי החיים מים, אוכל ואפשרות לנוח בהתאם למינם וגילם, במרווחי זמן הולמים. המים והאוכל צריכים להיות באיכות טובה ויש להגישם לבעלי החיים באופן שימזער התפתחות זיהום.

6. דרישות בנייה וציוד עבור כלי שיט

6.1 חוזק גדרות המכלאות והסיפונים צריך להתאים לבעלי החיים המובלים.

6.2 תאים שבהם יובלו בעלי החיים צריכים להיות מצוידים במערכת אוורור המסוגלת להחליף כראוי את האוויר בכל נפח התא כדלקמן:

6.2.1 40 החלפות אוויר בשעה אם התא סגור לחלוטין והגובה באזור הנמוך ביותר קטן או שווה ל-2.3 מטרים;

6.2.2 30 החלפות אוויר בשעה אם התא סגור לחלוטין והגובה באזור הנמוך ביותר גדול מ-2.3 מטרים;

6.2.3 75% מהקיבולת הרלוונטית לעיל אם התא סגור חלקית, בהתאם למיקומו בכלי השיט.

6.3 יכולת האחסון או הייצור של מים טריים צריכה להתאים לדרישות המים המפורטות בפרק 7, תוך הבאה בחשבון של המספר המקסימלי והסוג של בעלי החיים שיובלו וכן את האורך המקסימלי של הנסיעות המתוכננות.

6.4 מערכת המים הטריים צריכה להיות מסוגלת לספק כל הזמן מים טריים לכל אזור שבו מוחזק המקנה, ומספיק כלי קיבול צריכים להיות זמינים על מנת להבטיח שלכל בעלי החיים תהיה גישה קלה ומתמדת למים טריים. מערכת שאיבה חלופית צריכה להיות זמינה על מנת להבטיח אספקת מים במקרה של תקלה במערכת השאיבה המרכזית.

6.5 מערכת הניקוז תהיה בעלת יכולת מתאימה לנקז נוזלים מהמכלאות מהתאים והסיפונים בכל מצב. צינורות ותעלות ניקוז יאספו את הנוזלים לתוך בארות או מכלים שמהם ניתן להיפטר ממי הביוב באמצעות משאבות או צינורות פליטה. ציוד שאיבה חלופי צריך להיות זמין על מנת להבטיח ניקוז במקרה של תקלה במערכת השאיבה המרכזית.

משרד החקלאות ופיתוח הכפר

השרותים הוטרינריים ובריאות המקנה, בית-דגן

6.6 אזורים בהם שוהים בעלי החיים ומעברים או רמפות מעבר צריכים להיות מוארים כראוי. תאורת חירום צריכה להיות זמינה במקרה של תקלה במערכת החשמל המרכזית. יש לספק תאורה ניידת בכמות מספקת כדי לאפשר ביצוע בדיקה וטיפול ראויים בבעלי החיים.

6.7 יש להתקין ציוד כיבוי אש כראוי באזורים בהם שוהים בעלי חיים, אשר יעמוד בסטנדרטים המעודכנים ביותר של האמנה הבינלאומית בדבר בטיחות החיים בים (SOLAS) בנוגע להגנה מפני אש, איתור אש וכיבוי אש.

6.8 בבית ההגה (Weal house) תותקן מערכת ניטור, בקרה והתרעה עבור המערכות הבאות המיועדות לבעלי החיים:

6.8.1 אוורור;

6.8.2 אספקת מים טריים וניקוז;

6.8.3 תאורה;

6.8.4 ייצור מים טריים, במקרה הצורך.

6.9 ספק הכוח העיקרי צריך להיות מסוגל לספק חשמל בצורה סדירה למערכות האוורור, המים, הניקוז ולמעברים והרמפות במסגרת הפעלה רגילה של כלי השייט. ספק הכוח המשני צריך להיות מסוגל להחליף את ספק הכוח העיקרי לתקופה של שלושה ימים רצופים.

7. מזון ומים בכלי שייט

7.1 כלי השיט יישאו ממועד היציאה מנמל המוצא כמות מספקת של מצע וכן מזון ומים שיכסו את דרישות המזון והמים היומיות המינימליות המפורטות בטבלה שלהלן עבור הנסיעה המתוכננת, בתוספת 25% או שלושה ימי אספקה של מצע, אוכל ומים, הגדול מבניהם.

אספקה יומית מינימלית של מזון ומים עבור כלי שייט:

יומית מינימלית של מזון ומים עבור כלי שייט המובילים חיות משק או כלי שייט המובילים מכולות

מיס טריים (ליטר לבע"ח) (*)	מזון (ב-% ממשקל בע"ח)		קטגוריה
	מזון מרוכז	מספוא	
45	1.6	2	בקר
4	1.8	2	כבשים
10	3	-	חזירים

* ניתן להחליף את אספקת המים המינימלית בעמודה הרביעית באספקת מים של 10% ממשקל בעלי החיים, עבור כל סוגי בעלי החיים.

משרד החקלאות ופיתוח הכפר

השרותים הוטרינריים ובריאות המקנה, בית-דגן

* ניתן להחליף מספוא במזון מרוכז ולהיפך. אולם יש לזכור כי סוגי בעלי חיים מסוימים צריכים להסתגל לשינוי המזון בכל הנוגע לצרכיהם המטבוליים.

8. תנאים נוספים עבור הובלות ימיות

8.1 פיקוח וטרינרי

אם הנסיעה עתידה להימשך יותר מ 10 ימים, יתלווה אליה רופא וטרינר שהוסמך ע"י הרשות המוסמכת בארץ המוצא.

8.2 דרישות מינימום עבור בקר

ניתן להוביל עגלים ללא אימהותיהם רק אם גילם עולה על 14 יום.

8.3 גג

כלי השיט יהיה מצויד בגג בצבע בהיר ומבודד כראוי לקור וחום.

8.4 רצפה ומצע

יש לספק לבעלי החיים מצע מתאים או חומר מקביל אחר, שיבטיח את נוחותם ויתאים למין ולמספר בעלי החיים המובלים, למשך הנסיעה ולמזג האוויר.

8.5 מזון

8.5.1 כלי השיט יישא במהלך הנסיעה כמות מספקת של מזון המתאים לצרכי ההאכלה של בעלי החיים המעורבים. המזון צריך להיות מוגן מפני פגעי מזג האוויר ומפני זיהום כגון אבק, דלק, גזי פליטה ושתן וצואה של בעלי חיים.

8.5.2 כאשר נעשה שימוש בציוד האכלה מיוחד כדי להאכיל את בעלי החיים, הציוד יובל גם הוא בתוך כלי השיט.

8.5.3 כאשר נעשה שימוש בציוד האכלה מיוחד, הוא יתוכנן כך שבמקרה הצורך ניתן יהיה לחברו לכלי השיט כדי שלא יתהפך. כאשר הציוד אינו בשימוש, יש לאכסן אותו בנפרד מבעלי החיים.

8.6 מחיצות

יש להתקין מחיצות בכלי השיט כך שייוצרו תאים נפרדים, תוך הקפדה על כך שלבעלי החיים תהיה גישה חופשית למים.

8.7 אספקת מים

8.7.1 כלי השיט יצוידו באספקת מים שתאפשר למלווה לספק מים באופן מידי בעת הצורך במהלך הנסיעה וכך שלכל בעל חיים תהיה גישה למים.

8.7.2 מתקני ההשקיה יהיו במצב תפעולי תקין, והם יתוכננו וימוקמו כראוי כך שבעלי החיים השונים יוכלו לקבל מים בזמן שהותם על כלי השיט.

משרד החקלאות ופיתוח הכפר

השרותים הוטרינריים ובריאות המקנה, בית-דגן

8.7.3 קיבולת מכלי המים בכלי השיט תהיה שווה לפחות ל-1.5% מהמטען המקסימלי שלו. יש לתכנן את מכלי המים כך שניתן יהיה לרוקן ולנקות אותם אחרי כל נסיעה, והם צריכים להכיל מערכת שתאפשר בדיקה של מפלס המים. המכלים צריכים להיות מחוברים למתקני השקיה בתוך התאים ולהישמר במצב תפעולי תקין.

8.8 תקצאת מרחב

8.8.1 הקצאות מרחב עבור בעלי החיים יתבצעו לכל הפחות על פי המידות הבאות:

8.8.1.1 בקר

משקל בק"ג	מ"ר/בע"ח
300 – 200	1.0575 — 0.81
400 – 300	1.305 — 1.0575
500 – 400	1.5525 — 1.305
600 – 500	1.8 — 1.5525
700 – 600	2.025 — 1.8

יש להקצות לנקבות הרות מקום גדול יותר ב- 10%.

8.8.1.2 צאן

משקל בק"ג	מ"ר/בע"ח
30 – 20	0.265 — 0.24
40 – 30	0.290 — 0.265
50 – 40	0.315 — 0.290
60 – 50	0.34 — 0.315
70 – 60	0.39 — 0.34

8.9 פינוי גוויות

גוויות בעלי החיים שמתו במהלך ההובלה יפוננו מאזורים בהם שוהים בעלי חיים חיים, מוקדם ככל האפשר.

9. על היבואן לשמור לביקורת את כל המסמכים המלווים את ההובלה הימית או האווירית ממדינת המוצא לישראל, לרבות המסמכים שליוו את ההובלה היבשתית של בעלי החיים טרם הגעתם לנמל המוצא.

10. על היבואן לדווח לשירותים הוטרינריים מוקדם ככל האפשר על כל אירוע חריג שאירע במהלך ההובלה ושיש בו כדי להשפיע על משך ההובלה ו/או על רווחתם ובריאותם של בעלי החיים באמצעי ההובלה.

הוראות השירותים הוטרינריים בנושא רווחת בעלי חיים בהובלה ימית ואווירית של בקר וצאן - סופי Z:\IMPORT\Bakar2\070118.docx